

משך חכמה על במדבר פרק יט פסוק ג

ביוםא מ"ב ע"ב. למ"ד לדורות בכה"ג מנ"ל גמר חקה חקה מיום הכפורים. זה גופיה הטעם דכתוב קרא על שחוטי חוץ ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים (ויקרא יז, ז) הוא הנפרדים משכליים הנבדלים, שהשחיטה חוץ למקדש היא כהקרבה לזולת השי"ת. והנה שעיר המשתלח שהוא בחוץ, והפרה אדומה נקרבת בחוץ, צריך שיהא בכהן גדול, שזה ענין עלול לחשוב מחשבה זרה חלילה, איזה עבודה לכח נפרד, אשר על זה דריש בספרי (עקב יא ס"פ יג) ולעבדו בכל לבבכם שלא יהרהרו כהנים בשעת עבודה, לכן מצותה בכה"ג, שהוא איש שרוה"ק שורה עליו. הוא לא יבוא לחשוב זרה. ויעוין רמב"ן קרוב לזה, כן מש"כ בפ' אחרי (טז, ח) על עזאזל, יעו"ש. והנה מצאנו חקה בסתרי הטבע, שארס המחלה בהתרכבה בדמי החולה אז יהי' זה מזור, כאשר נתפשט כעת הרפואה בנשוכי כלב שוטה ובחולי אסכרה, ועוד מחלות שונות, אשר זה שיטת ר"מ בן חרש בסוף יומא, כן בסתרי התורה, כי הפרה אדומה והשעיר המשתלח, כאשר יעשו זה משתלח מבפנים וזו נוכח פתח אהמ"ע, זה מכפר, וזה מטהר, ומי יבוא בסוד ד'. ודו"ק.

מקדש דוד
ירושלמי שביעית ח:ב

ספר שפת אמת - שמות - פרשת פרה - שנת [תרמ"ז]

חז"ל הקדימו פרה לחודש. כי בחודש ניסן מתעורר בחירה חדשה בכל שנה שהקב"ה בוחר בעמו ישראל. ומתחילה ביציאת מצרים החודש הזה לכם. ואח"כ אחר שנתקן החטא נתקברו ג"כ אליו בחודש ניסן כמ"ש ביום השמיני. ויקרבו כל העדה כו'. וב' הבחי' אלו בחירה וקריבה הם תמיד לבנ"י. וע"ז אומרים אתה בחרתנו כו' וקרבתנו כו' לעבודתך. ועתה אין יכולין לבוא לבחי' בחירה רק בהקדמת בחי' קריבה ע"י התשובה. וזה הקדמת פרה לחודש. דכתיב כאשר עשה כו' צוה כו' לעשות דרשו חז"ל לעשות זו מעשה פרה. ויתכן שהוא רמז כי בכל שנה קודם ניסן מתקיים עש' זו יורד משמים טהרה לנפשות בני המצפים לטהרה. ולא לחנם קבעו חז"ל לקרות פ' פרה בשבת זה רק שיכולין עתה לזכות לטהרה:

במדרש חקת מי יתן טהור מטמא לא אחד כו'. דאיתא בזוה"ק בפסוק ונטמתם בס בלא א' על ידי השקצים נדבק הטומאה בלא א' ע"ש. דיש מ"ט פנים טמא. ופן הנ' נראה שהוא האחדות ששם אין הפרש בין טומאה לטהרה והכל אחדות אחד רק בהתפשטות אח"כ חל עליו שם טומאה. ונקודה מזה השורש נמצא בכל השערים לכן נק' טמ"א מ"ט פנים ונקודה מאחדות שע"י זה נמצא טהור וטמא. ויכולין ליטהר מן הטומאה ע"י התשובה אל השורש. אך נטמתם הוא כשנעשה רע בלא תערובות השורש כלל. וזה החילוק בין טומאה של היתר לטומאה של איסור. ובגמ' ב"מ המעלה אתכם מארץ מצרים כו' אלמלי לא הוצאתי אתכם אלא שאין מטמאין בשרצים די כו'. פי' כי זה ניתן לבנ"י ביצ"מ שהיו קרובים למ"ט שערי טומאה כדאיתא בשם האר"י ז"ל. והוא הגאולה לדורות שיהי' לבנ"י תמיד אחיזה בשורש שער הנ'. שמצד זה כל המ"ט פנים טומאה שלהם אינם נפרדים משורש האחדות וע"ז זוכין לטהור מטמא. ואין מטמאין בשרצים שהוא נטמתם בלא א' כנ"ל:

ספר שפת אמת - שמות - פרשת פרה - שנת [תרמ"ז]

ובטהרת פרה כתיב חוקה. ובמדרש אמרתי אחכמה והיא רחוקה. כי כל טומאת מת נעשה ע"י חטא הראשון מעה"ד. והייתם כאלקים יודעי טוב ורע. ולכן הטהרה א"א להיות רק על ידי ביטול הדעת כמו שהי' רצונו ית' שלא יאכל מעץ הדעת והי' נמשך אחר החיים בלי תערובות. לכן שטן ואוה"ע מונין את ישראל מה טעם יש בה. שרוצין לפתות את בני כנחש הקדמוני להיות רוצין להבין הכל עפ"י שכל השפל של האדם. אבל בני"י נמשכין באמונתם אחר רצונו ית' בלי טעם ומזה זוכין אל הטהרה כנ"ל:

ספר שפת אמת - שמות - פרשת פרה - שנת [תרנ"ד]

בענין טהרת הפרה שנק' חקה כדאיתא במדרש ע"פ אמרתי אחכמה והיא רחוקה שאין יכולין להשיג הטעם די ש תורה וחקים ומצות ומשפטים. ועיקר שבחן של ישראל שזכו לחקים. מאחר שאין משיגין הטעם. א"כ הוא עדות

שיש לבני חלק בעצמותם בתורת ה'. שחוקות התורה הם חקיקות ורשימות בנפשות בני. ולכן מזה בא הטהרה כי הם רשימות וחקיקות בעצם בלי השתנות. כי הטעם יוכל להשתנות אבל הרשימה הוא חק ולא יעבור. ויש ד' יסודות ועפר למטה מכולם. שהרי כולם יש להם תנועה והעפר הוא דומם בלי שום תנועה אבל הוא חביב מכולם ונשאר לעולם כמו שהוא וכמ"ש והארץ לעולם עומדת וזה חקת התורה וטהרת אפר פרה כנ"ל:

ספר שפת אמת - שמות - פרשת פרה - שנת [תרנ"ו]

בענין טהרת פרה שקבעו לקרות בשבת כי הנשמה טהורה כמ"ש נשמה שנתת בי טהורה. ועיקר הטומאה מחלק הגוף. ולכן הרשעים בחייהם נקראים מתים מאחר שאין הנשמה מאירה בהם. ולכן בשבת שהוא יומא דנשמתין שהנשמה גובר ביותר על הגוף. ונק' נשמה יתירה. לכן זוכין בו לטהרה. והנה כ' זאת חוקת התורה וגם חז"ל דרשו על פרה הפסוק אמרתי אחכמה כו'. וכ' במ"א כי חטא הראשון בעץ הדעת גרם המיתה. כי הדעת הוא תערובות הנפש בגוף ולכן יש בו פסולת דעת טוב ורע. והשגה שאדם משיג בדעת אחר החטא אינה ברורה. ויש בו תערובות. ושמירת החוקים שלמעלה מהשגת האדם הוא בחי' עץ החיים. ומזה בא הטהרה. וכמו כן בחטא העגל ה' ג"כ שרצו להשיג בדעתם את האלקות. ומזה בא הפירוד כי אין דעת כל בני אדם שוה. ורמזו חז"ל אלה אלהיך הרבה איוו להם. ולכן כתיב כי פרוע הוא שנפרשו מן אחדות האמת שהי' להם. ולכן אחר התיקון כתיב ויקהל משה שחזרו אל האחדות. ובכח השבת שהוא ג"כ כענין החוקה מתנה טובה יש לי. ואינו תלוי בעבודת האדם. ולכן כל בני' מתאחדין בשבת. ואז יש להם דביקות בעץ החיים. וכ"כ זכרתי לך כו' אהבת כלולותיך לכתך אחרי כו' בארץ לא זרועה. כי שמירת החוקים להימשך אחר מצות השי"ת בלי טעם זה בחי' כללות בני' והוא בחי' השבת. מנוחה. כמ"ש ומצאן מנוחה אשה בית אישה. כי עיקר מנוחת האשה להיות סומכת ונמשכת אחר אישה. וזה ה' תחילת בחירת הקב"ה באברהם אבינו ע"ה לך מארצך כו' אל הארץ אשר אראך:

זוהר חלק ג דף מא/ב

ותא חזי, כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי, אתדבק בסטרא אחרא, וגעיל נפשיה וגרמיה, ורוח מסאב שרייא עליה, ואחזי גרמיה דלית ליה חולקא באלהא עלאה, ולא אתי מסטריה, ולא אתדבק ביה, ואי יפוק הכי מהאי עלמא, אחידן ביה כל אינון דאחידן בסטר (ס"א דאתיין מסטר) דמסאבא, ומסאבין ליה, ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמרמה, געלא בהאי עלמא, וגעלא בעלמא דאתי: ועל דא כתיב, ונטמתם במ בלא א', דלא אשתכח אסוותא לגעוליה, ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין, ווי לון ווי לנפשייהו, דלא יתדבקון בצרורא דחיי לעלמין, דהא אסתאבו, ווי לגרמייהו

רד"ל

ספר שפת אמת - בראשית - לחנוכה - שנת [תרנ"ד]

ובענין המאיר והשורף איתא בזוה"ק כי בימי המעשה יש מאור האש ובשבת מאורי אור ולכן מבדילין במוצש"ק בורא מאורי האש לדבק מאור האש במאורי אור של שבת ע"ש בפ' בראשית ופ' ויקהל. ולבאר הענין נראה דיש אור הבא בכח שריפת הפסולת. שהרי כל נר שלנו מאיר רק כפי מה שיש לו לכלות ולשרוף. וזה תכלית כל המלאכות בימי המעשה לברר ולהסיר הפסולת ובכח זה הבירור זוכין לאור. אבל אור המאיר הוא עצם האור שאינו שורף רק מאיר והוא מאור שנברא בראשון שהי' מאיר מסוף העולם ועד סופו וגנוזו הקב"ה לצדיקים. ובשבת יש הארה מאור הגנוז וכמ"ש מתנה טובה יש לי כו' ולכן נקרא מתנה שאין זה בכח מעשה האדם. ואיתא דאחר שבת הראשון שנגזו האור הזמין הקב"ה לאדם למצוא אור ע"י אבן. וזהו בחי' מאורי האש ואש השורף שכפי מה שיברר כך ימצא הארה וזה שכתב ויהי ערב ויהי בוקר פי' שכפי בירור התערובות ושריפת הפסולת ימצא בוקר. ולכן בשבת קודש לא כתיב ויהי ערב כי שולט בו מאורי אור כנ"ל. ולכן מפורש בתורה לא תבערו אש ביום השבת וכל המלאכות אין מפורשין בתורה ואיתא בגמ' דהבערה יצא ללמד על הכלל כולו. ונראה הרמז כנ"ל שכל המלאכות הם בכלל הבערה כי הם בחי' אש השורף כנ"ל. ולכן אסור בשבת. והנה הקב"ה נתן לנו חלק באור הגנוז המאיר כמ"ש אור זרוע לצדיק וזה בעולם שנה נפש. בנפש המילה שנק' ברית אש כי האדם אש והיו"ד שבאיש הוא בחי' אור זרוע הנ"ל. ובשנה הוא השבת שיש בו מאורי אור. ובעולם הוא

במקדש שהיה בו מאור הגנוז והאיר לכל העולם:

זהר

אדרת אליהו על ויקרא פרק כג פסוק מד

וזהו יריעה חדא שבגו ה' יריעות שחכמה בתוך הבינה וכן חסדים בתוך הגבורות בסוד נקבה תשובב גבר.

פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

ומן ז'ת דחכמה דרדל"א שם יש יריעה חדא אור שנברא ביום א'. ושם פשיט חד טורנא עילאה וגנוז ברוחא דגניז בע"י והוא קד"א קוטרא עילאה דאתעטר כו'

יהל אור

ספר שפת אמת - ויקרא - פרשת בהר - שנת [תרל"ח]

ענין סמיכת פ' אונאה לשמיטה. הגם דכ' מעט השנים תמעית כו' עכ"ז עיקר אונאה אינו דוקא בענין שמיטין. אבל באמת עיקר אל תונו הוא כדי להיות בני' באחדות כמ"ש חז"ל שאונאת דברים ג"כ בכלל. והנה מצות השמיטה אינה מצוה פרטית אבל כפי האחדות שיש בבני' יכולין לקיים זאת המצוה. כמ"ש בזמן שכל יושבי' עלי' כו'. וכמו בשבת מתיחדין בו ברזא דאחד ע"י השבת. ושמיטה תלוי' בבני' ובקידוש ב"ד. לכן ע"י האחדות באין לשביטת שמיטה. אבל שבת קבוע וקיימא מביא האחדות מעצמו. ולכן חרב המקדש ע"י שנאת חנם וע"י ביטול שמיטין ויובלות כי הכל ענין אחד כנ"ל:

ספר שפת אמת - ויקרא - פרשת בהר - שנת [תרמ"א]

ופרשה זו מכוונת לזה כי מצות השמיטה הוא לבוא אל האחדות. לפי הפשוט שיד עשירים ועניים שוה בשמיטה. ולבד זה עיקר המנינים שבתורה שמיטין ויובלות הם בחי' האחדות. שהספירה והמנין מאחד המספר. וכן ספירת העומר שהיא הקדמה לקבלת התורה. ובמד' ויקרא גבורי כח עושי דברו בשומרי שביעית הכ' מדבר כו' לשמוע בקול דברו. וזה סמיכת שמיטה להר סיני שע"י בחי' האחדות מתעורר כח קבלת התורה לבני' והתורה מיוחדת לבני' והיא עץ החיים ממש. וזהו לשמוע בקול דברו כדכתי' הקול קול יעקב. אבל מקודם צריכין לתקן המעשים וזהו עושי דברו להטות כל המעשים להנהגת הבורא ית'. ובמקום הזה יש תערובות שצריכין לברר. וע"ז נאמר מו"ח ביד לשון שבזה יש שליטה לידי עשו. לכן נלחמו בני' עם עמלק קודם קבלת התורה והעצה לתקן העש' היא ע"י האחדות:

ספר שפת אמת - ויקרא - פרשת בהר - שנת [תרמ"ח]

בפסוק והיתה שבת הארץ לכם לאכלה. ע"פ מ"ש בזוה"ק יתרו ע"פ ויברך כו' יום השביעי כיון דלא אשתכח בל' מנא כו' אלא כולא ברכאין בשביעאה תלי' כו'. והנה משורש הברכה שמתגלה בש"ק א"י כולם לקבל. רק בני' מוכנים לקבל השפעה זו. וכמו כן בשמיטה לכם לאכלה דייקא. והרמז שכל השפעה העיקרית הוא ע"י השביטה וכמ"ש במ"א כי לכן מיני' מתברכין כל שיתא יומין לידע כי ביטול כל המלאכות הן הן קיומו של עולם:

ספר שם משמאל - פרשת בהר - שנת תר"ע

והנה לענין זה באו מצוות שמיטין ויובלות. כי שמיטה היא מצד הכלל להיות כולם אחד כמ"ש והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך וגו' שיהי' יד כולם שוה וכל ישראל כאיש אחד חברים, ואז הם מרוצים מצד הכלל. ומצות יובל היא עוד יותר מזה, כי ע"י השמיטין והספירה זוכין ליובל לשוב איש אל אחוזתו. ובזוה"ק (ק"ח ע"ב) שהוא איש אל שורש נשמתו, שכל נשמה יש לה שורש מיוחד כמבואר במדרש (שמ"ר פ' מ') עה"פ (איוב ל"ח) איפה היית ביסדי

ארץ, וז"ש הזוה"ק שיובל הוא בינה, כי ע"י קישור נשמתו בשרשו מתוספת בה השגה ובינת הלב, וזה הוא איש ואיש לפי מה שהוא וכאמרם ז"ל אין דעתם של בנ"א שוות. וע"כ תמצא שכל פרשיות השמיטה נאמרו בלשון יחיד תזרע שדך וגו' ואיתא בזוה"ק שכ"מ שנאמר בלשון יחיד הוא מצד הכלל שהם כולם יחד כאיש אחד חברים וכמ"ש ויחן שם ישראל וגו' ואמרו ז"ל כאיש אחד בלב אחד. וע"כ ביובל נאמרה הפרשה בלשון רבים חוץ ממה שנאמר והעברת לשון יחיד באשר ע"י התקיעה נעשה יובל כאיש אחד בלב אחד וכ"מ שנאמר בלשון רבים הוא מצד כאו"א לבדו, וע"כ מסיים הכתוב תעבירו בלשון רבים, כי לאחר שנעשה יובל נאמר בלשון רבים: ויש לומר כי זה עצמו הוא ענין ימות המשיח ועוה"ב, כי ימות המשיח זוכין מצד הכלל כאמרם ז"ל (סנהדרין קי"א). ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה אחד מעיר מזכה כל העיר וכו', ועוה"ב הוא מצד הפרט כי כל צדיק וצדיק יש לו מדור בפ"ע, וכ"א נכוה מחופתו של חברו:

למלאכה והנחתו וביעורו שיה ע"ש ולפי"ו רק כפירות שביעית עלמין מותר כ"ד שהנחתו וביעורו שיה אך ליקח בדמי שביעית לריך רק אוכל נפש עלמין ומש"ה בהמה שביעית שיה דמי שביעית שנלקחה כפירות שביעית אין לוקחין בדמי שביעית רק בהמה טהורה שיה לאכילה ולא בהמה טמאה דאף מים לשאר השמישין אין לוקחין ועוד אמרין בירושלמי שהביא הר"ש ז"ל (פ"ו מ"ב) החליף בין של שביעית שמן כמו דין אין סכין בו ואין מדליקין בו דכוותיה שמן אין סכין בו ואין מדליקין בו ע"ש ואע"כ דזה דאין סכין ואין מדליקין בין הוא משום דלאו כאורמיה ואם החליף אוחן בשמן דאורמיה כפיכה מי"מ אין סכין בו דמה שמחליף כפירות שביעית מותר רק אוחן דכריס שהיו פירות שביעית ראיון להם אי"כ אם יקח כפירות שביעית בהמה טמאה ל"ש לומר שהנחתו וביעורו שיה ע"י מלאכה כיון שהוא חלוסי פירות שביעית מותר בהן רק הנאות שהפירות שביעית שהחליף ראיוות להן:

כתב רש"י ז"ל (כ"ק ק"א ע"ב) דלביעה הוי הנחתו וביעורו שיה דכשעת רחימת היורה כלה השורש וקולט הלבט נמאלו הנחתו וביעורו שיה והקשו הסוסי הא אמרין דלענין שביעית חזותא מילהא היא ולא הוי ביעורו בשעת קליטת הלבט ע"ש ונראה לרש"י ז"ל דזה דמרבין מתהיה כהווייתא תהא דחזותא מילתא היא הוא רק לענין איסור שביעית דלא אמרין שכבר כלה האיסור רק חזותא מילתא לענין שביעית ואסור ליהנות אבל הכא לאו לענין איסור שביעית מיירי דהא ס"ל לרש"י ז"ל שם דאסור ללבוט כפירות שביעית רק לענין שמחול קדושת שביעית בעינן דבר שהוא עומד להנאה שהנחתו וביעורו שיה וזה רק תנאי בקדושת שביעית וזוה ל"ש רבוי הכתוב וזה חלוי במילואות ובשעת קליטת הלבט כלה השורש הוי הנחתו וביעורו שיה [וזה שהקשה הרש"ש ז"ל שם על רש"י ז"ל שכתב דאסור ללבוט ומותר להסיקן איך מותר להסיקן הא אין הנחתו וביעורו שיה י"ל כמ"ש הר"מ דכל שאינו עומד למאכל אדם מותר אף בשאר הנאות וזה דלביעה חשיב הנחתו וביעורו שיה מהני דחיחול עליה קדושת שביעית ואו מותרין בשאר הנאות]:

אמרין בתוספתא והביאה הרמב"ם ז"ל (פ"ה ה"ח) לא ימן השמן לתוך המדורה אלא מדליקו בנר ע"ש ועמדו בזה המפרשים ז"ל אחאי לא ימן לתוך המדורה ונראה משום דמדורה אינו שיה לכל נפש דאדם חשוב אין דרכו להשתמש לאור המדורה רק לאור הנר כדאמרין בשב"ח (כ"א ע"ב) ע"ש:

ה) פירות שביעית אסור להפסידן משום לאכלה ולא להפסד ובכורות (י"ב) מקשינן עיפת שביעית אחאי חייבת בחלה הא אי מטמיה בת שריפה היא ולאכלה אחר דחמנא ולא לשריפה ומשנינן משום דכתיב לדורותיכם והקשה הט"א פ"ק דר"ה ל"ל קרא לדורותיכם מיל מדלעטרין קרא ואכלו אבינו עמך ויתרם תאכל חיה השדה מה מיה אובלת ופטורה כו' למפטר שביעית מן המעשרות תי"ל איך אפשר להפריש תרומה הא אי מטמיה בת שריפה היא ע"ש. אך נראה דל"ק דשפיר אלעטרין קרא לשמן של שביעית דפטור מן המעשרות ואם יפריש תרומה ותטמא יכול ליתנה בנרו דהא שביעית ניתנה להדלקת הנר אבל בחלה שהוא רק בפת ואין מדליקין בפת של שביעית אלעטרין קרא לדורותיכם:

ו) הנה החשב"ן (מ"ב ס"י רמ"ז) כתב דזהו נמי הטעם דשביעית פטורה מן המעשרות משום דאילו מטמיה בת שריפה היא ובתרומה לא כתיב לדורותיכם עוד כתב טעם משום דתרומה ומפטר לא נחייבו אלא לאחר העמדת כרי. ובשביעית ליכא העמדת כרי ע"ש. והנה זה דכשביעית ליכא העמדת כרי נראה משום שכתב הרמב"ם ז"ל פ"ד

היא ואם קלר כדרך הקולרין לוקה כינר כגון שקלר כל השדה והעמיד כרי ודש בבקר כו' אלא קולר מוטע מוטע וחובט ואוכל ע"ש ולמפטר בעינן שיגמר מלאכת כל השדה כדאמרין בירושלמי מעשרות (פ"א ה"ד) היינו שיטעה כרי מכל השדה ובשביעית כה"ג איכא לאו והנה זה דלעטרין קרא ואכלו אבינו עמך כו' למפטר שביעית מן המעשר לטעם הראשון של החשב"ן ז"ל כמ"ש דלעטרין לשמן של שביעית ולטעם השני משום דליכא העמדת כרי מי"מ נוספת לה שפיר דלמכיל למפטר בזמנים ועגבים דמדאורייתא שתיס קטפה ספיחא כדאמרין (כ"ב"ו פ"ט) דשתיס השיב גורן וכחב רש"י ז"ל דספיחא במלח גמר מלאכהייבו דגלי דעתיא דלי"ל גורן אחר ע"ש וכה"ג מותר בשביעית:

ו) הנה לפמ"ש החשב"ן יש ליתן טעם על הא דאמרין ספ"ו דתרומה באוכל תרומה שונג לכ"ע דאין משלמין אלא ממין על מינו לפיכך אם אוכל קשואין פרב שביעית ימתין לקשואין של מולאי שביעית וכחבו המפרשים ז"ל טעמים שונים. אחאי לא יסלם מפירות שביעית עלמין ולפי"ו כיון דההשלומין נעשין תרומה ואי מטמיה בת שריפה היא חשי"ה אין משלמין עוד י"ל טעם משום דאין מוסרין פירות שביעית לכהן דכהנים חשודין על השביעית כדאמרין בסנהדרין (כ"ו) דסאה תרומה שנפלה למאה סאין של שביעית תעלה פחות מכאן יקבנו ואין מוכרין אוחן לכהן משום דאין מוסרין פירות שביעית לכהן ע"ש: **הנה** אם יש מזה באכילה פירות שביעית לא שמטנו כהדיא ואפשר דחלי במחלוקת הרמב"ם והרמב"ן ז"ל בספר המלות אי לאכלה חשיב מלות עשה ע"ש. והנה יש לדייק מדאמרין בירושלמי (פ"ח ה"ב) ובתוספתא (פ"ו) אין מחייבין אותו לאכול לא פת שעיפשה ולא קיבת ירק ולא תבשיל שנתקלקל צורחו ע"ש ומכלל דתבשיל הראוי מחייבין אותו לאכול מיהו י"ל דאינו משום מלות אכילה רק משום הפסד דאם לא יאכלנו יפסד אך לפ"ו קאי דאסור להפסיד פירות שביעית אינו רק שלא להפסיד בידיים אלא לריך ג"כ למנוע שלא יבואו לידי הפסד מחליקין והנה המהרי"ט ז"ל בה"ש (ס"י פ"ג) כתב דלגרום הפסד לפירות שביעית מותר והביא לזה מהירושלמי דאמרין דקייבתא דירקא מסקינן לאיגרא והיא יבשה טגרמה וכן ממה דאמרין בירושלמי על הדיא דאין מחייבין אותו לשרש את הקורנס ומקשינן ולא נמלא מאכד אוכלי בהמה ומשנינן מחליקין הן אבודין ע"ש מיהו יש לחלק דלטולס אסור לגרום הפסד לפירות שביעית ולריך אף להגיל אותם מן הפסד אך זה רק מהפסד שהוא ע"י סיבה ושאני הדיא דאם לא ישרש את הקורנס מחליקין הן אבודין שך טבטן וזוה אינו מחוייב לעשות טולקא בלא יפסד דאף בתרומה שמחוייב להגיל מן ההפסד ג"כ לא מצינו שריך לחולטה בחומץ או טיבש. לה בירקא שלא תפסד דכל שנקשרת מעלמה מתמת טבטת לא איכפת לן והנה אדרבה יש להביא ראיה מדאמרין בתוספתא והביא הרמב"ם ז"ל (פ"ה ה"ה) פירות המיוחדים לאדם אין מחליקין אותן לבהמה הלכה כהמה מחליה סחת הסאה ואכלה אין מחייבין אותו להחזירה שאמר לבהמתך ולמיה כו' ע"ש ומכלל דבלא קרא לבהמתך ולמיה כו' היה לריך להחזירה משום הפסד אלמא לריך ג"כ למנוע שלא יבוא לידי הפסד:

כתב המהרי"ט ז"ל בה"ש (ס"ו מ"ג) דפירות שביעית יש בהם משום קדושה ע"ש וכן אמרין בירושלמי (פ"ה ה"ב) דאין סכין שמן של שביעית במרחץ אבל כך הוא בחוץ וכנס משום בזיון קדשים ע"ש ועל הדיא דאין מוכרין פירות שביעית לא במדה ולא במשקל כו' כתב השנ"א שהוא משום בזיון ע"ש וע"כ משום בזיון קדשים ונראה דזהו נמי הטעם דאמרין בתוספתא והביאה הרמב"ם

הרמב"ם ז"ל דאין ספין שמן של שביעית בידים עמאות ע"ש ואף דאינו נאסר משום עומאה וליכא הפסד ונראה הטעם משום דאסור לעמא קדשים:

בסוכה ל"ט על ההוא דאין מוסרין דמי פירות שביעית לע"ה כתב רש"י ז"ל משום דשמא יעשה בהם סחורה וכהו ע"ז הר"ש ז"ל (פ"ו דשביעית מ"ג) דעל חנם דחק להזכיר טעמא דסחורה דבלא"ה איכא איסור טובא שאין זה נזהר דאסור לקנות בהם בהמה ועבדים וחלוק ואין נוחין לא לבזל ולא לספר ולא לספן דשביעית ניתנה לאכילה ולשתיה ולסיכה ולא לשאר דברים ואסור לפרוע חובו ודמי אוכלי אדם אסור לקנות בהן אוכלי בהמה ואסור לאכול דבר שאין דרכו לאכול כגון לכוס חטין ותרדן חיים ולבשל ירק לבהמה ואין מספר לדינין ולאסורין שאין ע"ה בקי ואינו נזהר בהם ע"ש. והנה רש"י ז"ל לשיטתיה דס"ל דכל הנאות שלא ניתנה שביעית להם בכלל סחורה הוא כמ"ש (בב"ק ק"ב) על ההוא דאין נוחין פירות שביעית לחוך המשרה ולתוך הכבוסה משום דאין הנאתן וביעורן שיה וכתב רש"י ז"ל דאסור משום סחורה ע"ש וזה דאסור לכוס חטין ותרדן חיים זהו אף בתרומה כן דדבר שדרכו לאכול מבושל אין אוכלין אותו חי שהוא בכלל הפסד דאסור להפסיד. תרומה ושביעית הוא לאכלה ולא להפסד אף נראה דאינו אסור בשביל זה למסור דמי פירות שביעית לע"ה שהרי אינו מוסר לו חטין ותרדן כ"א מעות וכשיקנה חטין ותרדן הוא כדינו ומתחללין המעות ויולאין לחולין ואם יכוס אח"כ החטין או התרדן חטין אין אנו גוזקין לזה שאסור רק למסור לע"ה דבר כזה שיכול לעשות בו עבירה אבל אם בהמעות שמוסר לו לא יעשה עבירה רק יקנה תרדן ואח"כ יכוס אותן חטין אח"כ אף מעות של חולין לא ימסור לע"ה שמא יקנה בהם תרדן של שביעית ויכוס אותן אבל משום סחורה אסור למסור לו דמי שביעית שיכול לעשות בהן סחורה:

כתב רש"י ז"ל בבב"ק (ק"א ע"ב) במין הלובעין ספיתו טעים וקולה דאסור לזבוע בהם משום סחורה אבל מותרין הן להסיקן דהיינו דומיא דלאכלה וזה דאמרין בשביעית הלובע נובע לזבוע לעלמו וכן אמרין בת"כ הוה לזבוע בו ולהדלקס הנר כתב היפה עינים דרש"י ז"ל מפרש לה בלביעת גופו אבל לא בלביעת בגדיו ע"ש אך אינו נראה כן מהירושלמי (פ"ז ה"א) דאבטי לן מהו לזבוע בעובת הנאה ופשיטין מההיא השלששים וחלכלין התגר עושה לעלמו כו' ע"ש ומדאמרין התגר עושה לעלמו מוכח שהוא בלביעת בגדים ולא בלביעת גופו [כתב רש"י ע"ז י"ד על ההוא דכל שא"ל עיקר אי"ל שביעית כו' כל שא"ל עיקר להחסיים בארץ בימות הגשמים כגון קישואין ודלוטין אי"ל שביעית ומוסר לעשות מהן סחורה כו' ע"ש. והנה יש לעיין דאמרין בתרומות (פ"ו מ"ו) לפיכך אם אכל קישואין של ערב שביעית ימתין לקשואין של מולאי שביעית כו' ומוכח שם דשביעית נזהג בקשואין]:

כתב הרמב"ם ז"ל פ"ה מהל' בכורות דבהמה שביעית פטורה מן הבכורה לפי שאינו ראוי לעשות סחורה בפירות שביעית שהרי נאמר בהן לאכלה ולא לסחורה ואם תהיה חייבה בבכורה ה"ז משתכר בכבוד שהרי ילא מתורת פירות שביעית כו' וכתב הכ"מ דמשתכר בזה שאינו חייב לבערו בשעת הביעור ונחתנו לכהן וי"ל טובת הנאה ע"ש ויש לעיין מאי איכפת לן אם י"ל טובת הנאה הא אוכלין פירות שביעית בטובה ושלא בטובה וגם מ"ש דאינו חייב לבערו אח"כ אם לקח הבהמה באותן פירות שביעית שא"ל ביעור תהא חייבת בבכורה ונראה דזה דמוילאיה מקדושת שביעית הוא משום הקטרת האימורים דלאכלה ולא לשריפה ואם יהיה קדוש בכבוד יהיה מותר בשריפה אח"כ הוי הפקעה מקדושת שביעית דמותר בה דבר שאסור בשביעית

וכ"ל להרמב"ם ז"ל דכל הפקעה מקדושת שביעית חשיב סחורה ו"ש הרמב"ם ז"ל משום לאכלה ולא לסחורה ולא כתב משום לאכלה ולא לשריפה הוא משום דס"ל דזה שלא תחול עליו קדושת בכור שייך רק אם בהחלוא של קדושת בכור איכא איסור שביעית אבל אם החלוא של קדושת בכור יגרום אח"כ איסור שביעית ל"ש דבשביל זה לא תחול קדושת בכור וכיון דבשעה שחל קדושת בכור ליכא איסור רק שגורם אח"כ להקטור האימורים ל"ש דבשביל זה לא תחול קדושת בכור ואח"כ כשחל קדושת בכור הרי ראוי להקטור האימורים רק כיון כל שיואל מקדושת שביעית חשיב סחורה אי"כ זהו בשעת חלוא קדושת בכור שאו חל ההיתר להקטור האימורים ופקע קדושת שביעית שראוי לשורפם אח"כ בהחלוא של קדושת בכור איכא איסור שביעית ומש"ה לא חל וזה דאמרין בכורות שם משום לאכלה ולא לשריפה אל"ל כמ"ש המפרשים ז"ל דגרסא אחרת היה להרמב"ם ז"ל רק כיון דכתיב לאכלה ולא לשריפה אי"כ הוי הפקעה מקדושת שביעית וזה חשיב סחורה [כתב המ"ר דרק קני זבין וקני זבות ואשמות אין לוקחין בדמי שביעית לפי שנאכל רק לכהנים אבל שלמי נדבה לוקחין בדמי שביעית ובדמי מע"ש ע"ש אך אח"כ לומר כן דבהדיא אמרין בתוספתא (פ"ז) מותר בשביעית משא"כ במע"ש כו' שהשביעית אין לוקחין בה זבחי שלמים משא"כ במע"ש ע"ש]:

אמרין בתוספתא והביאה המל"מ בפ"ה אחרים אומרים מוכרין לכותי עד ד' איסרות ע"ש ויש לעיין מה זה השיעור של ד' איסרות והנה מלינו שיעור זה גבי פאה דאמרין (פ"ח דפאה) גבי הלכו בו הנמושות כו' ר"א והלא יש שאינם מוסקין זיתיהם אלא לאחר רביעה שניה אלא כדי שיהא יולא ולא יהא מביא בדי איסרות וכתב הר"ש ז"ל שם בדי איסרות שהוא ב' פוגדיונים ותנן אין פוחתין לעני מככר בפוגדיון שהוא מוזן ב' סעודות ודי איסרות הוא ב' סעודות לו וב' סעודות לאשתו וכל שאינו מביא כן אינו יולא וכן מפרש בירושלמי שמתוך שהוא יודע שאינו מביא פרכסו אף הוא אינו יולא ע"ש. והנה זה דאין מוכרין לעכו"ם פירות שביעית יומר אין הטעם משום דאין עכו"ם עדיף מע"ה ואין מוסרין פירות שביעית לע"ה דעכו"ם אינו מלווה על קדושת שביעית ויכול ליקח בהם קורדוס ולהשהותו אחר הביעור וכמ"ש המהרי"ט ז"ל וליכא למוחש נמי שמא ישהו אחר הביעור ויחזור וימכרנו לישראל דלא יקח ממנו הישראל דיוחש שהם של שביעית וכמ"ש רש"י ז"ל ביבמות (קכ"ב) גבי עכו"ם שהביא פירות ואמר פירות אלו של עזקה כו' אי"כ דלהשבות מקח קאמר ושל עזקה היינו מן המשומר בשביעית וכתב רש"י ז"ל וקשיא לי אם קודם הביעור אלו ואלו מותרין ולאחר הביעור אלו ואלו אסורין ע"ש דאין לוקחין פירות אחר הביעור מעכו"ם דחיישינן שמא של שביעית הן ואפשר דהטעם דפירות שביעית לא רק דאסור להפסידו בידים אלא אף לגרום הפסד מש"ה אסור למוכרן לעכו"ם שמא יפסידם או יכוס חטין ותרדן חטין דחשיב כמו הפסד נמלא דהישראל גורם הפסד לפירות שביעית ושיעור ד' איסרות שהתירו הוא משום כדי חייו של מוכר וזהו שיעור של פרכסת יוס לו ולאשתו:

(ו) **מלאכות** האסורות בשביעית יש שאסורין מדאורייתא ויש שאסורין מדרבנן ואמרין במ"ק (ג') מכדי זמורה בכלל זריעה ובגידה בכלל קלירה למאי הלכתא כשבינהו רחמנא. למימרא דאהני תולדות מחייב אחרונייתא לא מחייב והתניא שדך לא תזרע כו' מנין שאין מקרסמין ואין מזרדין כו' ת"ל שדך לא תזרע כו' מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא ע"ש ויש שמוחרין בשביעית לגמרי ואמרין בע"ז (ג') דאוקמא אילנא שרי אברוי אילנא

אודייתא א"ל אעל ליה לי לאשונא א"ל לית אסור אתא שאל לרבי ירמיה אתא ואמר ליה למדתנו ותני כן אין סכין שמן של שביעית במרחץ אבל סך הוא מבחוץ ונכנס ולא שמן שריפה לא בבתי כנסיות ולא בבתי מדרשות מפני בזיון קדשים:

הלכה ג מתני' אין מוכרין פירות שביעית לא במדה ולא במשקל ולא במנין ולא תאנים במנין ולא ירק במשקל ב"ש אומרים אף לא אגודות ובית הלל אומרים את שדרכו לאגוד אותו בבית אוגדין אותו בשוק כגון הכרישין ונץ החלב: גמ' למה כדי שימכרו בזול וישקלו בליטרא וימכרו בזול אם אמר את כן אף הוא אינו נוהג בהן בקדושה תני פירות ח"ל שנכנסו לארץ לא יהו נמכרין לא במדה ולא במשקל ולא במנין אלא כפירות הארץ ואם היו נכרין מותר אמר רבי יוסי ב"ר בון אילין קורדקיא דסלקין ומזדבנין מן סוסיא לטבריא רבי חזקיה בשם רבי אבא בר ממל זה שהוא מודד בכפישה ונסתיימה לו שנים ושלשה פעמים אסור למוד בה אמר רבי הושעיא אסור מימר עבוד אצבעך טבח כהן שנתמנה לו בכור מהו מקטעתא

ביאור

שדרכו לאגוד אותו בבית. שלא כדי למכור אותו, אוגדין אותו גמי בשוק: כגון הכרישין ונץ החלב. שדרכו לאגוד אותו בבית: גמ'. למה. אין מוכרין במדה: כדי שימכרו בזול. שמתוך שא"י לצמצם המדה נמצא מוכר בזול: וישקלו בליטרא וימכרו בזול. למה הוצרכו לתקן שלא ימדדו, וימדוד אלא שיתקנו שימכרו בזול: אף הוא אינו נוהג בהם קדושה. דחיישינן שישכח ומתוך שמוכר בלא מדה כהפקר זוכר הוא ששל שביעית הן ונוהג בהם קדושה: ואם היו נכרין. שהן משל חו"ל שרי ואר"י ב"ב כגון: אילין קורדקיא ופרי. הוא פרי שהיו מביאין אותו מן סוסיא שבתו"ל לטבריא והי' ניכר שהוא של חו"ל: זה שהוא מודד בכפישה. זה שהוא מודד בכלי ולא של מדה אלא שכבר נסתיימה אצלו המדה בזה הכלי ב' או ג' פעמים ויודע מדתה: אסור למד בה. דמעתי אצלו ככלי של מדה הוא: אסור מימר. לטבח: עבור אצבעך. מכור לי בשר במדת אצבעך דכיון דדרך הטבח למדוד באצבעו זו גמי מדה היא: טבח כהן שנתמנה לו בכור. והבכור אינו נשקל בליטרא ואינו

בבית המרחץ אצל המדוכה של בשמים למכור: אודייתא. הוא מדוכה: אעל לי לאשונא. הכניסוהו לתנור לחממו כדי שיהא נוח לסוך בו, ושמן של שביעית הי': אין סכין שמן של שביעית במרחץ. שהשמן קדוש בקדושת שביעית, ומפני בזיון קדשים הוא דאסור: ולא בשמן שריפה. הוא שמן של תרומה שנשטמא ושרי להדליק בו: לא בבתי כנסיות ולא בבתי מדרשות. הוא תמזה דמשנה שלמה שנינו סוף תרומות שמדליקין שמן של תרומה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ומה בזיון קדשים יש בזה כן הק' הר"ש. ובהגהות האדר"ת כתב דהוא טעות המעתיק שראה כתוב בנוטריקון בב"כ ובב"מ ופתר מדעתו שהכונה לבתי כנסיות וכר, אבל הכונה לבתי כסאות ובתי מרחצאות וכשם שאסרו שמן של שביעית: מתני'. אין מוכרין פירות שביעית לא במדה ופרי. ובגוונא דשרי למכור דליכא משום סחורה גמי לא ימכור במדה אלא כדרך שמוכר מן ההפקר שיהא זכור ששל שביעית הם: אף לא אגודות. שהירק עושין אותו אגודות למכור בשוק: את

א. מ"י פ"ב מהל' תרומות ה"ד:
ב. מ"י פ"ה מהל' שמיטה ויובל ה"ז:
ג. מ"י פ"ו מהל' שמיטה ויובל ה"ג:

מוכח מילתא טלי האי דלרפואה הוא
[עושה אכל עמון אסור אלא אי"כ
זולע ואי לא זולע מוכחא מילתא
דלרפואה היא] וכן פירש"י (ס"ט) וכן
הרשב"ם (מור"ם ס"ט), אבל המוספות
(ס"ט) פירשו צ"ס הר"ר יוסף דכל
שמי' שלא מדרכה נקראת ערעור
ואפי' לנלוע אסרה תורה אס לא ע"י
אניגרון ע"כ: (הגהות מייחזקות שם
פכ"א א"ר ט')

והתני אסור. אמר רבי אלעזר דרבי יהודה
היא *דרבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו:
קל מזהן שביעית שניתנה להדלקת הגר.
ותרומה לא ניתנה להדלקת הגר. *ותרומה
מבואה ניתנה להדלקת הגר שביעית אפילו
טהורה ניתנה להדלקת הגר. רבי חזקיה על
מסחי ירב צלוחיתא לזוסימי אודייתא. א"ל
אעל ליה לי לאשונא. אמר ליה לית אסור.
אתא שאל לרבי ירמיה אמר ליה. אתא ואמר

ומשני (דהני) [דמתניתין דכחל] ר'
יהודא היא דכבר גזי תרומה
שמומר לנשל מפני שמשביחו,
וה"ה לפטס שמומר, וא"כ גזי
שביעית נמי מותר, מדלל אמר קל
מהן מעשר שני, שנמעשר שני
לבי"ע מותר לפטס. וכרייתא דמי
לסור גזי שביעית אחיז כרננ,
ונלמח קל מהן שמומר לפטס,
ושביעית אסור לפטס כמו
תרומה: אפי' טהורה ניתנה
להדלקת הגר. *ומעשר שני
דטהורה ניתנה להדלקת הגר,
מ"מ טמאה לא ניתנה להדלקת
הגר, שנא' (דברים כו, יד) לא נערמי

מחמת פירא מ"א
* וכי"ש הסגור
פירוש זה כפוגרים,
וכח כשולי הגליון,
דזה הוא שיעט
הר"ש, ור' פליג
פליג, ועי' צבי"ח על
המשניות, ומסק
בעמנו בר"ש, כי
ואי דמ"ש סבור
אסור כהדלקת
מ"מ כגמ' יבמות
פ"ב ע"ב ע"ש.

ליה למדתנו ותני בן *אין סכין שמן של שביעית במרחץ. אבל סך מבחוח ונכנס.
[וא שמן ישריפה לא בבתי כניסיות ולא בבתי מדרשות מפני ביזיון קדשים:
הלכה ג מתני'] *אין מוכרין פירות שביעית לא במידה ולא במשקל ולא
ממנו בטמא: ולא שמן שריפה ז"ל ולא שמן תרומה. פי' לסוך הידים נכחי כנסיות אסור:

ה'תל"ח
הגהות
מוספתא שביעית
פ"ו ה"ט

כתב יד ב'

הלכה ב. דר' יהודא היא. ממתינן דקמי קל מהן שביעית ודייקין מיני' שמומר לפטס, *אחיה כר' יהודה. דר' יהודה ממיר כתרומה
לנשל מפני שהוא משביחו, ה"ה דממיר לפטס מפני שמשביחו, וכרייתא דמי לאסור לפטס כשביעית כרננ דלמירי אין מנשלן
יין של תרומה. ולדידהו אה"ג דמני למיתי קל מהן מעשר שני דמותר לפטס לכ"ע: תרומה טמאה נתנה להדלקת הגר. וכן גזי מעשר שני
טהורה ניתנה להדלקת הגר, ולא טמאה [ניתנה] להדלקת הגר, דכמי צה לא נערמי ממנו בטמא: ולא בשמן תרומה לא בבתי כנסיות. היינו
לסוך הידים נכחי כנסיות אסור:

* אלו נכ"י ומוספי
נשע"י וכו'.

ברכת מרדכי

המשנה לכלל הדינים שימושי שביעית קלים מן התרומה, וגבי
תרומה אמרינן שמומר לפטס, ואם הפיטוס אסור בפ"ש, לימא
דקל תרומה מן השביעית דמותר לפטס בו: והתני אסור.
ושנינו כברייתא גבי שביעית דאסור לפטס, וקשה אמתני':
דרבי יהודה היא. דהני (תרומה ש) אין מבשלים יין של תרומה
מפני שהוא ממעיטו, ורבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו,
וה"ה לפיטוס, ומתני' כר"י דמותר לפטס מפני שמשביחו,
וברייתא כרננ: ותרומה לא ניתנה להדלקת הגר. בתמיה (נה):
על מסחי. נכנס לרחוץ במרחץ: ירב צלוחיתא. נתן צלוחית
של שמן לסיכה: לזוסימי אודייתא. וזסימי שם ארס שרית
בבית המרחץ [ז]: אעל ליה לי לאשונא. העלה לי הצלוחית
לחדר הפנימי [ז]: לסוך בו: לית אסור. בתמיה: אתא.
השמש [זח]: שאל לרי ירמיה אמר ליה. שאל השמש את ר'
ירמיה ואמר לו שר' חזקיה צוה לו כך [זט]: אתא. ר' ירמיה:

הגהות הגר"א
ג. ולא שמן תרומה
לא בבתי כנסיות.

שניות ופוסלות את התרומה, ואסור לטמא תרומה. ולפי"ז נראה דפירות
שביעית קדושים הם, ולכתחילה אין לטמא אותם, וכי"כ בערתי"ש (פ"ב
טו) [ועי' בסוכה (לה): דאין ליטול] אחרונ של תרומה ומעיש מפני
שמכשירה ומשמע דבשל שביעית אין איסור לטמאותה [צ"ע]. בשערי
צדק (ז, יז) כתב רידים טמאות תוספ', היינו מטמאות תרומה (שירים
פוסלות את התרומה), ולפי"ז גם לסוך בשמן שביעית צריך גט"י (וכי"כ
כפאה"ש כד (ה) ס"ק לב), דאין לפרש הכייתא דכשהוא טמא אסור
לסוך, דלפי"ז יהיו פ"ש אסורים כוה"ו. ופי' בתורת הארץ (פ"ח א"ר טא)
דצריך גט"י מפני כבוד קדושת פ"ש וכי"כ בש"א (ק"א א"ר אה) ופסק
דהמקדש עצמו לקיים הלכה זו גם כוה"ו תבוא עליו ברכה (ולענין)
נטילה לפני אכילת כל פ"ש כתב דאין זה בכלל הנוטל ידיו לפירות
שהוא מגסי הרוח). כמנחת ביכורים פי' התוספתא דאסור לטמאות
השמן דמפסודה משימוש אכילה (ונראה דכוונתו לאוכלין חולין
כטהרה), ודלא כהאחרונים דלעיל. ומ"מ מוכח מוכח דאין קדושת
שביעית רק ענין של דינים, אלא דיש בו ביוזן קדושה (ודלא כדבר
הכלכלת שביעית [עמ' העד] עיי"ש). [מא] ברש"ס ת"י דהכא איירי
שהיה חייב לביהכ"ס, ופריעת דוב הוא ביוזן קדשים. ועי"ע מה שתי'
בוה הרא"פ. ובהגהות טוב ירושלים להאדר"ת זצ"ל כתב שהיה כתוב
כ"ה בבי"ב ובבי"ב, והיינו בתי כסאות ובבתי מרחצאות, וטעות
המעתיקים הוא. והיינו דעל אף שהותר להדליק שמן שריפה לצורך
ריב"ם מ"מ במקומות אלו אסור משום ביוזן קדשים. עיי"ש. ולענין
הדלקת נר לכבוד ביה"כ בשמן של שביעית, עי' תורת הארץ (פ"ח,
מו), ועי"ע עוד לענין נר הנוכה ושבת ובמנח"ש (ח"א, מב). [מב] ולא
נבאר מדוע חשיב ביוזן קדשים דהרי אחרונה קאי ולא אביהכ"ס.
ובפ"מ פירש דהסך בפני הריב"ם ביוזן הוא (ופי' הסוגיא בתרומה
טמאה, ומ"מ סבר כברייתא דהותר בסיכה לכתן טמא [דלא כהלתא]),
עי' במראה הפנים.

הקוגריוטן. ולפי"ז דמותר לפטס יין של תרומה קשה מה נסתפקו בדין
זה גבי שביעית. עוד יש לעיין דבהמשך הסוגיא תלו דין זה במחלוקת
ר"י ורבנן ביבול יין, ולכאורה דין זה דיי' ינומלים נשנה לכ"ו, ואינו
חלוי בדיני ביבול, ועי' בפ"מ וברירב"ז שחלו גם דין זה במחלוקת ר"י
ורבנן. וברש"ס פירש דפיטוס הוא ע"י האור ע"ש. ואפשר דפיטוס אינו
ענין ליינומלין, אך לפי"ז צ"ע מנין לנו שהותר לעשותו במע"ש,
דבביאור הגר"א נבאר דרך תרומה נזלקו אך במע"ש פיטוס הותר
לכ"ו. עוד צ"ע מה סבא חלק בין שביעית לדין מע"ש, ומדוע יש
למותרו לתרומה, ואם מפרשינן דהמשנה בתרי' אליבא דר"י כן יש
לפרש המשנה דמע"ש, וצ"ע. ובבית הירב"ז (ה, ו עמ' סד) כתב לפרש
דבקדשים הותר לכהנים להכניס תבלין של חולין אע"פ שיבלע
משמנונית הקדושים ויזק, דכתיב למשחה, לגדולה, כדרך שהמלכים
אוכלין, והוא דין בכל מתנות כהונה. ולפי"ז כתב דאפשר דרך תרומה
הותר לפטס היין ואף שיפסדה כוריקת הבשמים דכתיב למשחה, משא"כ
בשביעית. ולר"י דביבול תרומה חשוב משביחו, ומותר אף דמתמעט
ממנו, ה"ה לפיטוס, ומותר אף בשביעית. משא"כ לרבנן דאם ממעט
מהתרומה חשיב הפסד, אף דנשתבח היין עי"ז, ובביבול יין אין בו
למשחה, שאין דרך המלכים ביין מבושל שהוא חזק, אך פיטוס יין הותר
בתרומה שכן הוא דרך מלכים (ואף שהוא מפסיד), משא"כ בשביעית
ובמע"ש דאין בהם דין למשחה שהוא אסור, ומתני' דמע"ש כר"י בני.
עיי"ש. [נה] ויש לדייק מדלא הקשתה הגמ' גם ממע"ש, דאסור
להדליק אף בשמן מע"ש טהור. עי' לעיל אות ה. [זו] עפ"י הרש"ס
הרא"פ. [זז] עפ"י הרא"פ וכן נראה ממה דמסיק דיש בו משום ביוזן
קדש אם סך בפנים. [זח] עפ"י הפ"מ. [זט] עפ"י הפ"מ ועי'
ברא"פ. [ח] כ"פ הרא"פ הפ"מ והיינו דטעמא דביוזן קדשים דסימא
דברייתא גם אירשא קאי, וברש"ס פי' באופן אחר עיי"ש. איתא
בתוספתא (פ"ו ה"ז) דשמן של שביעית אין סכין אותו בידים טמאות.
וכתב החסיד דוד דחה ריגא הוא עם הא דהני בתוספתא תרומה (פ"ו
ה"א) אין סכין בידים טמאות שמן של תרומה, ושם פירש דסתם ידים

[א] עפ"י ר"ם בפיהמ"ש, וכשיטתו פ"ו משמיטה ויובל ה"א. ותרי"ט.
[ב] האיסור מדידה כאן הוא רק במכירה שמוכר הפירות לפי מדה

דְּהָא נְהָרִין מֵהָהוּא שְׂרָגָא, וְנְהָרִין מֵהָהוּא אֵשׁ לְשִׁלְטָאָה, אֵלִין אֲתַחְזִיין, אַצְבָּעֵן לְגוּ לָא אֵית רִשׁוּ לְאֲתַחְזִיָּא בְּהָהוּא שְׂרָגָא, דְּהָא מְלַעֲיָלָא נְהָרִין, וְאַקְרוּן פְּנִים פְּנִימָאִין, וְרָזָא דָא (שמות לג ג) וְרָאִית אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לָא יֵרָאוּ, דְּלָא יִסְתַּכַּל בְּר נָשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בְּאַצְבָּעֵן לְגוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר בּוֹרָא מְאֹרֵי הָאֵשׁ, וְרָאִית אֶת אַחֲרֵי אֵלִין פְּנִים דְּלִבְר, דְּאֲתַרְמִיזוּ בְּטוּפְרֵי, (שם) וּפְנֵי לָא יֵרָאוּ, אֵלִין אַצְבָּעֵן לְגוּ, אֵלִין שְׁלִטֵי בְּשַׁבְתָּא, וְאֵלִין שְׁלִטֵי בַחּוּל.

וּבְיוֹמָא דְשַׁבְתָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלִיט בְּלַחְדוּדֵי בְּאֲנוּן פְּנִים פְּנִימָאִין
עַל בּוֹרְסֵי יִקְרִיָהּ, וְכִלְהוּ אֲתַכְּלִילֵן בֵּיהּ, וְשִׁלְטְנוּתָא דִּילֵיהּ
אִיהוּ, וּבְגִין כֶּף אַחְסִין נִיחָא לְכָל עַלְמִין, וְיִרְתִּין יְרוּתָא דְיוֹמָא דָא

מתוק מדבש

רשות), לרמו דְּהָא נְהָרִין מֵהָהוּא שְׂרָגָא וְנְהָרִין מֵהָהוּא אֵשׁ לְשִׁלְטָאָה כי מלאכי ארגמין מקבלים הארה מנר ההצדלה ומהאש של המלכות צסוד צורח מאורי האש, ועל ידי זה יש להם כח לשלוט צימות החול, אֵלִין אֲתַחְזִיין לכן את הצפרנים אפשר להראות כנגד הנר, לכל אַצְבָּעֵן לְגוּ צטר האצבעות מצפנים, לָא אֵית רִשׁוּ לְאֲתַחְזִיָּא בְּהָהוּא שְׂרָגָא אין רשות להראותם כנגד הנר, ^{אצורת התורה} ^{עלילות השנים} רומזים על חגת"ס דאלילות, ואם מראש כנגד הנר מורה שרונה להשפיע להם מאש הדין של המלכות, ואין זה נכון דְּהָא מְלַעֲיָלָא נְהָרִין כי הם מלמעלה מאימא עלאה מקבלים הארתם, וְאַקְרוּן פְּנִים פְּנִימָאִין לפי שהם שולטים צפנים צאלילות, וְרָזָא דָא וסוד זה נרמו צמה שכתוב וְרָאִית אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לָא יֵרָאוּ ומפרש דְּלָא יִסְתַּכַּל בְּר נָשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בְּאַצְבָּעֵן לְגוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר בּוֹרָא מְאֹרֵי הָאֵשׁ שלא ירמו כאלו חגת"ס נריכים לקבל הארה ממאורי האש, אלא וְרָאִית אֶת אַחֲרֵי דְהֵינּוּ אֵלִין פְּנִים דְּלִבְר הם קוד מלאכי ארגמין, דְּאֲתַרְמִיזוּ בְּטוּפְרֵי שהם נרמזים צהצפרנים, וּפְנֵי לָא יֵרָאוּ, אֵלִין אַצְבָּעֵן לְגוּ שרומזים על חגת"ס, אֵלִין חגת"ס שְׁלִטֵי בְּשַׁבְתָּא, וְאֵלִין מלאכי ארגמין שְׁלִטֵי בַחּוּל. (כ"פ ומק"מ)

וּבְיוֹמָא דְשַׁבְתָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלִיט בְּלַחְדוּדֵי בְּאֲנוּן פְּנִים פְּנִימָאִין ציוס
השצת הצינה דאלילות שולטת לצדה על ידי חגת"ס הנקראים פנים פנימיים, עַל בּוֹרְסֵי יִקְרִיָהּ פירוש צאלילות צהתלצסותו צהצריאה שהוא קוד כסא הכבוד, וּבְרִיָהּ אֲתַכְּלִיָּין בֵּיהּ וכל עולמות שהם יצירה ועשיה וכללים עם הצריאה, ומשם נמשך השפע להחמתונים, וְשִׁלְטְנוּתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ צשצת היא שליטתו של הקצ"ה, וּבְגִין כֶּף לפי צשצת שולט הקצ"ה לצדו, לכן אַחְסִין נִיחָא לְכָל עַלְמִין הנחיל מנוחה לכל העולמות, כי אור העליון מתגלה צשצת ומאיר צכל העולמות, וְיִרְתִּין יְרוּתָא דְיוֹמָא דָא עֲמָא

עֲמָא קְדִישָׁא דְאַקְרוּן עֲמָא חַד בְּאַרְעָא, מְאֹרֵי אֹרֶךְ מִסְטָרָא דִּימִינָא,
 דְּאִיהוּ אֹרֶךְ קְדֻמָּאָה דִּיהוּהּ בְּיוֹמָא קְדֻמָּאָה, דְּבִיּוֹמָא דְשַׁבְּתָא נְהָרִין אֲנֹן
 מְאֹרֵי אֹרֶךְ בְּלַחֲוֹדֵיהוּ וְשִׁלְטִין, וּמִנֵּיהוּ נְהָרִין בְּלַחֲוּ לְתַתָּא, וְכַד נְפִיק
 שַׁבְּתָא גְּנִיזִין מְאֹרֵי אֹרֶךְ דְּלָא אֲתַגְּלִיין, וּמְאֹרֵי הָאֵשׁ שִׁלְטִין כֹּל חַד
 וְחַד עַל דְּיוֹכְתֵיהוּ, אֵימְתֵי שִׁלְטִין בְּמוֹצָאי שַׁבַּת עַד מַעְלֵי יוֹמָא דְשַׁבְּתָא,
 וְעַל דָּא אֲצַטְרִיכוּ לְאַתְנַהֲרָא מֵהַהוּא שְׂרָגָא בְּמוֹצָאי שַׁבַּת.

וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב (יחזקאל א ט), דְּלָא יָכִיל עֵינָא לְמִשְׁלַט בְּהוּ, בְּגִין דְּאֲנֹן
 רְצוּא וְשׁוּב, חֲיוֹת דְּאַתְגְּלִיין, אֲנֹן דִּיהוּא אוֹפֵן קְאִים בְּגִוּיֵיהוּ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא מִטְטְרוּן דְּאִיהוּ רַב וְיִקְיַר מְשָׁאֵר אֵלִין (ג"א חז"ל),

מתוק מדבש

קְדִישָׁא דְאַקְרוּן עֲמָא חַד בְּאַרְעָא וִיּוֹרְטִים יְרוּשָׁת קְדוּשָׁת הַשְּׁנַת צְנִי יִשְׂרָאֵל לְצַדִּיק, כְּמוֹ
 שְׁכֵמֹת צְנִי וְצִין צְנִי יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא אֶחָד וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא, וּמִשְׁפַּע הַנְּשַׁפַּע
 בְּשַׁבַּת נִמְשָׁךְ לְצְנִי יִשְׂרָאֵל מִזֶּן לְכָל שַׁשַּׁת יְמֵי הַחֹל, אֲבָל לְהַחֲיוֹנִים אֵין חֶלֶק וּשְׁפַע מִהַשְּׁפַעוֹת
 הַשְּׁנַת, לְפִי שַׁבַּת הִיא סוּד מְאֹרֵי אֹרֶךְ מִסְטָרָא דִּימִינָא הֵינֵן מֵלֵךְ הַחֶסֶד הַנִּמְשָׁךְ
 מֵהַצִּינָא, דְּאִיהוּ אֹרֶךְ קְדֻמָּאָה דִּיהוּהּ בְּיוֹמָא קְדֻמָּאָה הַחֶסֶד הוּא אֹרֶךְ הַרְאָשׁוֹן שְׁנַרְא
 צִיּוֹם רְאָשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה צְרָאִים, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַשְּׁפַע הַנְּשַׁפַּע בְּשַׁבַּת, וּמִפְּרַשׁ דְּבִיּוֹמָא
 דְּשַׁבְּתָא נְהָרִין אֲנֹן מְאֹרֵי אֹרֶךְ בְּלַחֲוֹדֵיהוּ וְשִׁלְטִין שְׁבִיּוֹם הַשְּׁנַת מֵאִירִים חַגְמִ"ס
 לְצַדִּיק הַנִּקְרָאִים מְאֹרֵי אֹרֶךְ מֵהַחֶסֶד הַנִּמְשָׁךְ מֵהַצִּינָא וְעַל יְדֵי זֶה הֵם שׁוֹלְטִים, וּמִנֵּיהוּ
 נְהָרִין בְּלַחֲוּ לְתַתָּא וּמֵהֶם מִקְבָּלִים וּמֵאִירִים מֵלֵאכִי אַרְגַּמִּין לְמַטָּה. וְכַד נְפִיק שַׁבְּתָא
 צְמוּלֵי שַׁבַּת, גְּנִיזִין מְאֹרֵי אֹרֶךְ דְּלָא אֲתַגְּלִיין נְגִזִים הַנְּהַגוֹת חַגְמִ"ס דְּלֵילוֹת וְאִינִם
 מִתְגַּלִּים לְמַטָּה, וּמְאֹרֵי הָאֵשׁ שִׁלְטִין כֹּל חַד וְחַד עַל דְּיוֹכְתֵיהוּ וּמֵלֵאכִי אַרְגַּמִּין
 שׁוֹלְטִים כֹּל אֶחָד וְאֶחָד צְמוּמוֹ, וּמִפְּרַשׁ אֵימְתֵי שִׁלְטִין, בְּמוֹצָאי שַׁבַּת מִיַּד צִיּוֹת
 הַשְּׁנַת, עַד מַעְלֵי יוֹמָא דְשַׁבְּתָא עַד כְּנִיסַת יוֹם הַשְּׁנַת הַצֵּל, וְעַל דָּא אֲצַטְרִיכוּ
 לְאַתְנַהֲרָא מֵהַהוּא שְׂרָגָא בְּמוֹצָאי שַׁבַּת וְכִי שִׁיחָא לְהַם כַּח לְשׁוֹט כֹּל הַשְּׁבִיעִי לְכֹן
 הֵם צְרִיכִים לְקַבֵּל הָאֵרָה מִנֵּר מְזוּהָ שֶׁל מוֹלָאֵי שַׁבַּת שֶׁהוּא קוֹדֵם לְמַלְכוּת. (רמ"ק וכו"פ ומק"מ)

וְהַחֲיוֹת הֵם מֵלֵאכִי אַרְגַּמִּין, רְצוּא וְשׁוּב וּמִפְּרַשׁ דְּלָא יָכִיל עֵינָא לְמִשְׁלַט בְּהוּ רַחֵם
 לומר עֵינִי הַשְּׁכַל שֶׁל הַצִּיּוֹת לֹא יִכּוֹלֹת לְהַסְתַּכֵּל צֵהם וְלִהְיִיג, בְּגִין דְּאֲנֹן רְצוּא
 לְפִי שֶׁהֵם עוֹלִים לְמַעַלָּה לְקַבֵּל הַשְּׁפַע, וְשׁוּב וְהֵם שְׁבִיּוֹם וִיּוֹרְדִים לְמַטָּה לְהַשְּׁפִיעַ, וְכַכֵּה הֵם
 תְּמִיד צְקוֹד רַחוּם וְשׁוֹב וְאִינִם עוֹמְדִים צְמִדְרָגָה אֶחָד שׁוֹכְלוּ לְהַשְּׁיג, וְהֵם חֲיוֹת דְּאַתְגְּלִיין
 הֵינֵן מֵלֵאכִי אַרְגַּמִּין שְׁמַתְגַּלִּים צְנִי"ע, אֲנֹן דִּיהוּא אוֹפֵן קְאִים בְּגִוּיֵיהוּ, וּמֵאֵן אִיהוּ
 דָּא מִטְטְרוּן הֵם שְׁמַתְגַּלִּין מִטְטְרוּ עוֹמֵד צִיּוֹת וּמֵאִיר לְהַם, דְּאִיהוּ רַב וְיִקְיַר מְשָׁאֵר

כי בחיקון השני שהוא אורחא שם מתלבש חסד דע"י ובו מתלבש יסוד דבינה ונעשה לו דעת וכן הוא ענין הדעת . דע כי אמר בס"ד פ"א שחא נפקין מענפא דשרשא דגופא . והענין כי הדעת הוא שרש ז"ת כידוע כמו שכתר שרש כל הס"ס כן הדעת שרש לז"ת . ומתפשט בה"ס ה"ג וה"ח כידוע ומתקבץ ביסוד והיסוד אינו שרש ונק' מוסף ונתוסף מכת הדעת . והדעת הוא יסוד דפרטוף שלמעלה כ"ל . וממנו נעשה פרטוף דלמטה לכן תמיד יסוד נק' שבת כי הוא ז' בין מלמעלה למטה בין מלמטה למעלה והוא יסוד דבינה ובו יסוד דחכמה הנק' דעת כמ"ס דעתו תהומות נבקעו וכמ"ס בא"י והוא כמו אילן שבו שורש וגוף האילן וענף היוצא ממנו כן הוא דעה שורש וגוף הת"ת שכלליו בו דרועין וירכין כמ"ס בס"א לנא וכפשיטו דברית הוא ענפא . בסוד ו' רישא דו' הוא הדעת נקודה א' . גופא דוא"ו בה' נקודין ת"ת ה"ס פשיטו דברית בלורת ו' [ס"א ג'] הוא ענפא דברית מכת הדעת . וז"ס ענפא דשרשא דגופא . ולעולם יסוד דפרטוף שלמעלה הוא דעת שלמטה . שהוא בפרטוף שלמעלה (יסוד כ"ל) [ס"א יסודים] דחו"ב שבו ללא מתפרשין . וז"ס בת"י דף א' על לדיק דלעילא קיימא עלמא דאתכסיי . והוא הדעת שהוא יסוד דחכמה עליו קיימא בינה בסוד אש אין דעת אין בינה . וכן היסוד לא קאים בחוקפיה אלא בזיווג הבוק' וזהו אש אין בינה אין דעת . והכלל עיקר הדעת הוא יסוד דחכמה וקאים בתוך יסוד דבינה דלא מתפרשין לכן נק' על שמה . והתנלות הבינה בז"ת אינו אלא דעת יסוד שלה . ושם עטרי דגבורה מבזינא כמ"ס בא"ר מארץ אדום דבינה מתקטרין אלף אלפין מארי כו' . והוא הדעת עפרא דגבורה והוא השבת . ואמר בס"ד פ"א על הדעת אתא מפתחא דכליל בשיה ומכסיא פתחא וזכ' בראשית האי מפתחא כליל בשיה בגו מנעולא חדא כו' ע"ס ואמר בא"ר ולדיק יסוד עולם כליל שית בקרטופא חדא . ואמר בס"ד שם על הדעת אמרו לדיק כי טוב וזהו הכל יסוד חכמה . ואמר בא"ר רפ"ט ע"ב אלין תרין משיכין אתגליפו ומתחברין בחד רישא דעמיקא כו' . ולכן הדעת אינו נמנה בחשבון שהוא יסוד דחכמה של אותו הפרטוף וממנו נעשה [יסוד של אותו פרטוף] והתנלות הבינה בז"ת שממנה מונין ז' הוא יסוד דידה . וכן כאן ז"ת דע"י מתלבשין בא"א ויסוד דבינה דרדל"א מתגלה בהן ונעשה גולגלתא שמו"ת מתחיל האוירא בסוד אור מאויר . ועתה אפרש בע"ה דע כי ג' רישין בא"א מלבד רדל"א והוא אוירא שבין גולגלתא ומ"ס בסוד אמ"ס כמ"ס למעלה ובאוירא מתלבש חסד דע"י . ובמ"ס גבורה ובגרון ת"ת כידוע . וגולגלתא עם ז' תיקוני' שלה הוא כתר של א"א והוא בינה לרדל"א [ס"א כי כל כתר נעשה מבינה כידוע והוא בחי' גלגלת כמ"ס בת"י ט' . והוא יסוד דבינה דרדל"א] והוא כליל שית כ"ל . ועם שורש השית הוא ז' לכן כאן ז' תיקוני' . והכל ביסוד דבינה דרדל"א . והז"ת עלמו הם דעת יסוד דבינה של הגולגלתא והשאר תיקונים מוחסד ולמטה דגולגלתא . ואינו מתגלה מהגולגלתא ספי' שלה דק מהיסוד דבינה שלה כי הגולגלתא הוא פרטוף שלם וג"ר שלה אינם מתגלים ובגולגלתא עלמו שהוא הדעת שם מתגלה יסוד דבינה דרדל"א כ"ל בכל דעת . ולכן הגולגלתא מליא שלא דבולתא על אורות . וזהו אור זרוע ללדיק . והענין במ"ס והמן כורע גד הוא ועינו כעין הבדולח והוא כי

ביסוד יש בו חו"ג והחסדים הוא אור והגבורה מים . ה"ס אור ה"ס מים . ה"ס אור ביום א' ה"ס מים ביום ב' וה"ס רקיע הוא היסוד שכליל שית שהן חמש כ"ל . ואור הוא י ספת החסדים שבה מחכמה וזהו אור זרוע ללדיק והיסוד הוא בחי' ג"ד גומ"ל דל"ס והוא היסוד ועטרה שהוא י' (ס"א ג') פשיטו דברית כמ"ס בס"א (פי' כי ג' הוא היסוד . כי ג' הוא י' ו' ו' הוא הברית יוד פשיטו דברית כידוע שעל ידי ספת הזרע נתפשט הברית . וכן יסוד אותיות ס' יו"ד ס' הוא ו' הרי יסוד הוא ו' יוד שהן ביחד ג' . המסדר) ועטרה ד' כידוע וספת החסדים הוא יו"ד ונעשה גי"ד . וידוע שהגווי' הם מספת הגבורות שהן ה' גווי' והאורא דנהיר לגוויין הוא ספת החסדי' ומני' אלסבצו גווי' . ובהו הבין התחלת פי' בראשית מגו בזינא נפיק חד נביעו דמיני' אלסבצו גוויין וכן במאמר קו המדה ע"ס . ולכן אמר בחוספתא ח"ב ס"ח שית יריעין דליין חמש לגו בגו אית ריעה חדא כו' והוא ה"ח וכן ה"ח הוא י' ספה א' וה"ג כי תרעין ה"פ יו"ד . ובמ"א אומרים שה"ח נחלקים ג"כ לה"ח והענין משל לאור השמש שמתרחה על חמש גוויין ובכל א' אור השמש מראה אחרת לפי הגוויים . ואף שזעמנה אין חילוק בצורה משתנים הגוויים בדברים המקבלים והגווי' אינם נראים ומאירים רק באור השמש . וזהו הענין ג"כ באור החסדים שהם אור א' ובזרחם על ה"ג נעשים ה' מיני אורות לפי הגווי' . ובהו הבין התיקוני' ה"פ אור מי מדד כו' בת"ה ובתו"ח ע"ס . ואמר בתו"ח דהן גוויין חשוכין עד (ס"א דה"פ) לאור נהיר עליהן ומאירין . וז"ס יו"ד נו"ן (מ"ה) [ס"א א"ה . וכ"ל] כ"ל . וידוע שאמרו (תגינה פרק ב') שחקים שבו שחקים מן ללדיקים . ואמרו ללדיקים ללדיק ולדק ברית עם עטרה והוא אור זרוע ללדיק . וז"ס והמן כורע גד שהוא י' דגיד שהוא זרע של ג"ד שהמ"ן שחקים להם וזה אמר על ספת החסדים . ועל הגוויים שהם ספת הגבורות אמר ועינו כעין הבדולח והוא שלא דבולתא סוד הגבורות ובו האור וז"ס על אורות סליך ובו עתידים להחיות המתים ולכן אלה לחיי עולם ואלה לחרפות כו' כמ"ס בא"ר . והכלל כי המל גנוז ביסוד והגולגלתא הוא בחי' היסוד לכן בו גניז המל הזה ולכן תה"מ באלף הששי ובו גניז אוירא עלאה שהוא י' אור כמ"ס בת"י וזכ' בראשית . והן מיסודות דחו"ב דרדל"א והוא אוירא ובזינא ובזינא אוירא והבין וכל מה שכתבתי עד הנה בענין אוירא ומ"ס שמתלבש בהן חו"ג דרדל"א וסוד אמ"ס עתה עת דודים לגלות לך הענין על צוריו ואע"פ שסותר כל הדברים למ"ס בע"ה כולם אמיתיים ורק שכמה בחי' הם והמשכיל יבין מעלמו אבל זהו עיקר הענין על צוריו כי כתב בס"י ד"ס הראשונות א' רוח אלקים חיים והג' אחרים אמ"ס כסדר הזה והן רוח מרוח מים מרוח אש ממים וכבר פי' איך הוא בז"א כי בתחלה הוא צבינה רוח אלקים חיים ואח"כ מתחלק לג"ר דו"א וכן כאן רוח אלקים חיים כולל כל האמ"ס כמו שם והוא כאן רדל"א שכולל ג"ר כידוע ואח"כ רוח מרוח הוא גלגלתא ששם גנוז אוירא וזהו הרוח דגניז בע"י ורוח כתר של א"א ואח"כ מ"ס דנפיק מאוירא והוא מים שכל מוח הוא מים כנודע ובו מתלבש חסד דע"י ולכן הוא רישא תליתאה והוא ראשית הגילוי של א"א כי אוירא גנוז והוא האור הגנוז ללדיקים לע"ל ולכן נק' רישא בסוד ראשית חכמה